

Sözlü Tarih Tutum Ölçeği (STTÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Sözlü Tarih Tutum Ölçeği (STTÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30855>

Özet

Sözlü Tarih Tutum Ölçeği (STTÖ), ilkökul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik sahip oldukları tutumları ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, yüksek lisans tezi kapsamında Sinem Saygımlı tarafından 2017 yılında geliştirilmiştir. STTÖ, öğrencilerin sözlü tarih çalışmalarına karşı duydukları ilgiyi, algıladıkları önemi ve bu çalışmalara katılma eğilimlerini belirlemeyi hedeflemektedir. Ölçek geliştirme çalışması, iki temel alt faktör yapısını destekleyen doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarıyla desteklenmiştir.

Ölçeğin derecelendirilmesi, katılımcıların tutum düzeylerini basit ve anlaşılır bir şekilde ifade etmelerini sağlamak amacıyla 3'lü Likert tipi ölçek formatında tasarlanmıştır. Elde edilen güvenilirlik ve geçerlik bulguları, STTÖ'nün ilkökul düzeyindeki öğrencilerin sözlü tarih tutumlarının güvenilir ve geçerli bir biçimde ölçülebildiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Sözlü Tarih Tutum Ölçeği, STTÖ, Sözlü Tarih, Tutum, İlkökul Öğrencileri, Psikometrik Geliştirme, Faktör Analizi.

Yazarlar

Sinem Saygımlı

Amaç

Sözlü Tarih Tutum Ölçeği (STTÖ)'nin temel amacı, ilkökul seviyesindeki öğrencilerin sözlü tarih uygulamalarına ve kavramlarına yönelik genel tutumlarının nicel olarak belirlemektir. Bu araç, öğrencilerin tarih öğrenimine olan yaklaşımların, sözlü tarih çalışmalarının önemine dair inançların ve bu tür etkinliklere ne ölçüde katılmaya istekli olduklarının ölçmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, eğitim bilimleri alanında, özellikle sosyal bilgiler ve tarih eğitimi disiplinlerinde, öğrencilerin sözlü tarih yöntemlerine karşı geliştirdikleri duygusal ve bilişsel eğilimleri tespit ederek, eğitim programlarının bu tutumları destekleyecek şekilde düzenlenmesine veri sağlamaya amaçlanmaktadır. Ölçeğin geliştirilmesi, literatürdeki bu alandaki ölçme araçları eksikliğini gidermeye yönelik bir çaba olarak önem kazanmaktadır.

Yapı

STTÖ, teorik olarak ilkökul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının ölçen çok boyutlu bir yapı üzerine kurulmuştur. Yapılan geçerlik çalışmaları, ölçeğin iki ayrı alt faktörden oluştuğunu

ortaya koymuştur. Bu faktörler, öğrencilerin sözlü tarihe ilişkin farklı tutum bileşenlerini temsil etmektedir.

Ölçek maddeleri, öğrencilerin sözlü tarih çalmalarına değer verme, bu çalmaları ehlenceli ve önemli bulma gibi olumlu duygusal tepkilerini ve aynı zamanda bu aktivitelere katılma motivasyonlarını kapsayacak şekilde hazırlanmıştır. İki faktörlü yapının, ölçeğin bütününde tutumun karmaşıkliğini yeterince temsil ettiği istatistiksel olarak gösterilmiştir.

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliliğini incelemek amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin iki faktörlü yapısının veriye mükemmel bir uyum sağladığını göstermektedir. Elde edilen uyum indeksleri, kabul edilebilir aralıkların çok üstündedir ve ölçeğin yapısal geçerliğine güçlü bir kanıt sunmaktadır.

Temel uyum indeksleri şunlardır: Ki-kare serbestlik derecesi oranı (χ^2/sd) 2.545 olarak bulunmuştur (kabul edilebilir aralıktadır). Diğer önemli uyum indeksleri ise şunlardır: Kök Ortalama Kare Yaklaşım Hatası (RMSEA) .047, Yıllık Uyum İndeksi (GFI) .96, Düzeltilmiş Yıllık Uyum İndeksi (AGFI) .95, Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (CFI) .96, Artmış Uyum İndeksi (IFI) .96, Normleştirilmiş Uyum İndeksi (NFI) .93, Normleştirilmiş Uyum İndeksi (NNFI) .95 ve Standartlaştırılmış Kök Ortalama Kare Kalıntı (SRMR) .03. Ayrıca, tüm t değerlerinin istatistiksel olarak anlamlı bulunması, maddelerin ilgili faktörleri temsil etme gücünü doğrulamaktadır.

Güvenirlik

Sözlü Tarih Tutum Ölçeği'nin güvenilirliği, iç tutarlılık katsayıları ve test-tekrar test yöntemleri kullanılarak kapsamlı bir şekilde incelenmiştir. İç tutarlılık analizinde, birinci alt faktöre ilişkin güvenirlik katsayısı (muhtemelen Cronbach's Alpha) **.87** ve ikinci alt faktöre ilişkin katsayı ise **.85** olarak hesaplanmıştır. Bu değerler, ölçeğin alt boyutlarının yüksek düzeyde iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Ayrıca, ölçeğin bütününe ait Split-Half (Yarı Test) korelasyon katsayısı **.74** olarak belirlenmiştir; bu katsayı birinci faktör için **.83** , ikinci faktör için ise **.73** olarak rapor edilmiştir. Zamana bağlı değişimliliği incelemek amacıyla, ölçek 77 ilkökul öğrencisine üç hafta arayla iki kez uygulanmıştır (Test-Tekrar Test). Bu iki uygulama arasındaki toplam puan korelasyonu **.91** gibi çok yüksek bir değere ulaşmıştır. Birinci faktör için korelasyon **.72** iken, ikinci faktör için korelasyon katsayısı **.10** olarak hesaplanmıştır. İkinci faktördeki bu düşük değer, uygulayıcı tarafından ölçeğin kısa bir arayla (üç hafta) uygulanmasına bağlanmıştır.

Faktör Analizi

Ölçeğin faktör yapısı, iki boyutlu bir modelin varlığını destekleyen Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. DFA, ölçek maddelerinin belirlenen teorik alt yapılarına uygunluğunu test etmiştir. Analiz sonuçları, tüm faktör yüklerinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ve ölçülen yapıların kabul edilebilir düzeyde iyi bir uyum sergilediğini göstermiştir.

DFA sonuçlarında belirtilen uyum indeksleri (RMSEA = **.047**, GFI = **.96**, CFI = **.96**, vb.), iki faktörlü modelin veriyle mükemmel derecede uyumlu olduğunu kanıtlamaktadır. Bu bulgular, Sözlü Tarih Tutum Ölçeği'nin, öğrencilerin sözlü tarihe yönelik tutumlarını ölçerken net ve ayrıntılı iki boyutu başarıyla temsil ettiğini doğrulamaktadır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: 3'lü Likert tipi ölçek. Yanıt seçenekleri: "katılmıyorum", "biraz katılmıyorum", "tam katılmıyorum".

Language Available: Türkçe

Population Group: İlkokul öğrencileri

Age Group: İlkokul seviyesi (Yaş aralığı belirtilmemiştir, ancak genel olarak 7-11 yaş arası kabul edilebilir).

Population Details: Ölçek, ilkokul öğrencilerinin tutumlarını incelemek amacıyla geliştirilmiştir. Güvenirlik çalışmasında 77 ilkokul öğrencisi kullanılmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği. Derecelendirme, 3'lü Likert formatında yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Tutum Ölçme, Psikometri, Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilgiler Eğitimi, Güvenirlik, Geçerlik, Yüksek Lisans Tezi, Sinem Saygımlı.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: sayimli_sinem@hotmail.com

Correspondence Address: Sinem Saygımlı (Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,

2017 itibarıyla).

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Sinem Saygılı'nın 2017 yılında tamamladığı yüksek lisans tezi kapsamında geliştirilmiştir. Kullanım izinleri ve ücret bilgileri için sorumlu yazar Sinem Saygılı ile doğrudan iletişime geçilmesi gerekmektedir. İletişim e-posta adresi yukarıda belirtilmiştir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [sozlu-tarih-tutum-olcegi-stto-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Saygılı, S. (2017). **İlkokul öğrencilerinin sözlü tarihe yönelik tutumlarının incelenmesi** (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.

Tez kaydına ilişkin YÖK Ulusal Tez Merkezi bağlantısı: [tez.yok.gov.tr](#)

Sözlü Tarih Tutum Ölçeği (STTÖ) Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır.